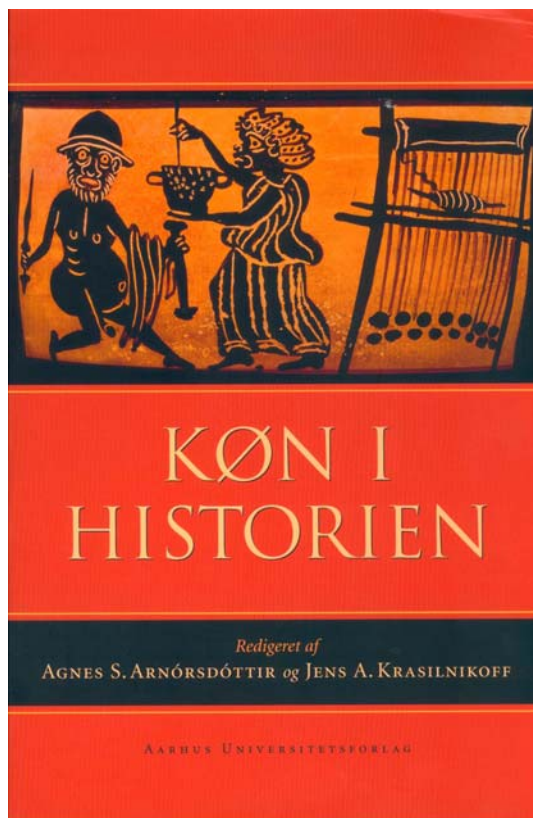

Historien om den kønshistoriske forskning fra oldtid til nutid

En velskrevet antologi, der giver læseren lyst til at vide mere

Agnes S. Arnórsdóttir og Jens Krasilnikoff (red.): *Køn i historien*. Aarhus Universitetsforlag 2004. 159 s. 198 kr.

Af Charlotte Primdal

Bogen *Køn i historien* er udkommet på baggrund af en seminarække som fandt sted i foråret 2002 på det daværende Historisk Institut, nu Historisk Afdeling i Institut for Historie og Områdestudier ved Aarhus Universitet. Seminarækken indledtes med et foredrag om køn som analysekategori ved en af kønshistoriens koryfæer Ida Blom og omhandlede derefter i fem forelæsninger den kønshistoriske forskning fra oldtid til nutid. Bogen indeholder en bearbejdet version af de seks forelæsninger. Ida Bloms artikel fremstår som en historiografisk gennemgang af den kønshistoriske forskning fra 1700 til i dag. De fem efterfølgende bidrag tager hver fat i et emne inden for en bestemt periode og belyser på baggrund af dette den kønshistoriske forskning i perioden. De fem forelæsninger, som artiklerne er skrevet på baggrund af, blev alle holdt af daværende ansatte på Historisk Institut ved Aarhus Universitet.

Bogens fem artikler efter den indledende om køn som analysekategori omhandler først den klassiske oldtid, hvor Jens Krasilnikoff behandler emnets kønshistoriske problemstillinger i oldtidforskningen og ser på, hvordan den hidtidige forskning har forholdt sig til emnet. Han inddrager en lang række kilder fra perioden og forholder sig både til oldtidens syn på køn samt til de forskellige perioders syn på oldtidens syn på køn, hvilket gør artiklen til særdeles spændende læsning for alle oldtidsinteresserede. Næste periode er højmiddelalderen, hvor Agnes Arnórsdóttir dels skriver om mænd kvinder og ære, dels om hvordan kønsforskningen på dette område knytter sig til den ældste kønshistoriske forskning. Fokus er på højmiddelalderens høviske kultur og synet på køn i disse kilder.

I perioden 1700-tallet behandler Nina Kofoed emnet køn og sædelighed på baggrund af datidens lovgivning, nærmere bestemt den danske enevældes sædelighedslovgivning, og i artiklen, der falder i 1800-tallet tager Merete Bøge Pedersen linjen fra Nina Kofoeds bidrag op og behandler spørgsmålet om udviklingen i lovgivningen i forhold til køn og seksualitet. Hun viser blandt andet, hvordan den lovgivning, der tidligere beskyttede kvinden, ændrede sig, så den beskyttede manden. I vores nærmeste fortid, det 20. århundrede, viser Anne Trine Larsen i bidraget "Først var kvinden", hvordan kvinden har været, og stadig er, det centrale objekt i kønsforskningen på baggrund af, hvordan udviklingen i ligestillingen er forløbet i perioden 1915-1999. Anne Trine Larsen indleder med en historie om, hvordan hun til et ph.d.-seminar stillede de deltagende spørgsmålet om, i hvilket omfang de bruger køn som analysekategori i deres forskning, og hvordan de forsamlede derefter redegjorde for, om der var kvinder med i deres forskning eller ej, og der var mange der slet ikke havde kvinder med. En klar illustration af forholdet til køn i historieforskningen.

Nye vinkler på historieforskningen

Selvom bogen primært belyser den kønshistoriske forskning i de aktuelle perioder, er hvert emne interessant læsning i sig selv. Bogens emner er spredte, og ingen af bidragene fremstår som en dyberegående afklaring af emnet, og det er heller ikke tilsigtet. Alligevel er hvert enkelt bidrag interessant, spændende og medrivende læsning, og på trods af den store forskellighed i emner fremstår de seks bidrag som en helhed. *Køn i historien* når aldrig at blive kedelig, selvom kønshistorisk historiografi ikke kan siges at være det mest ophidsende fænomen i verden. Desuden er hele bogen meget velskrevet og godt formuleret, hvilket

langt fra er en selvfølge for bøger skrevet af historikere. Alle artiklerne giver læseren lyst til at vide mere om både perioden og emnet, og der er rig mulighed for at bruge artiklen som indfaldsvinkel til dette.

Bogens sigte er at tjene som inspiration til at arbejde med køn som analysekategori og vise, hvordan man ved at læse kilderne i kønsperspektiv kan få helt nye vinkler på den historiske forskning og et andet syn på fortiden og dens mennesker. Den tjener også som indfaldsvinkel til at læse kilderne ud fra et kønsperspektiv inden for mere traditionelle forskningsområder og viser, hvor nært beslægtet mentalitetshistorien er med kønshistorien, og hvordan kønsperspektivet kan bidrage til mentalitetshistorien. Alle bogens bidrag er hver for sig glimrende eksempler på, hvordan kønsperspektiv på kilderne fører til en bredere forståelse af en periode.

Generelt trænger historieforskningen hårdt til flere bøger som den her. I forbindelse med receptionen, der blev afholdt ved bogens udgivelse, blev udgiverne af en kollega, med et glimt i øjet, spurgt om deres næste bog så kom til at hedde "Grim i historien". Sammen med Anne Trine Larsens daværende ph.d-kollegers syn på køn som analysekategori i forskningen som værende "noget med, om der er kvinder med eller ej" illustrerer det historieforskningens forhold til køn som historisk analysekategori meget godt! Seminarrækken, der danner baggrund for bogen, var desuden den første af sin slags ved Historie på Aarhus Universitet – man kan kun håbe på, at der i fremtiden vil komme øget fokus på kønshistorie som forskningsdisciplin og på, hvordan køn som analysekategori kan anvendes i historieforskningen som helhed. Det er hårdt tiltrængt i et fag hvor 'køn' først og fremmest er modsætningen til 'grim'.

Charlotte Primdahl er stud.mag. i historie.